

MKa

16.1.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@stm.fi

viite: STM100:00/2016
STM/4524/2016

SÄTEILYLAIN KOKONAISUUDISTUKSESTA

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua säteilylain kokonaisuudistusta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Lääkäriliitto on ollut edustettuna lakia valmistelleessa ohjausryhmässä ja sen alaryhmässä 5) viranomaisvalvonta ja hallinnolliset pakkokeinot.

Kysymyksessä on laaja kokonaisuus, johon olennaisesti kuuluvat myös alemman asteiset säädökset. Näitä ei vielä ole ollut käytettävissä.

Lääkäriliitto toteaa, että esitysluonnos on pääsääntöisesti kannatettava ja EU:n säteilyturvallisuusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät säädökset on kattavasti ja asianmukaisesti sisällytetty esitykseen.

Tämän lisäksi hallituksen esitysluonnokseen on otettu mukaan direktiiviin liittymätön ehdotus (91 §) rajatusta oikeudesta sairaanhoitajille ja suuhygienisteille lähettää potilas röntgentutkimukseen. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset rajatun röntgentutkimukseen lähettämisen edellyttämästä riittävästä käytännön kokemuksesta ja koulutuksen sisällöstä ja määrästä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset potilasturvallisuuden varmistamiseksi röntgentutkimuksista ja tautitiloista, joita rajattu läheteen antaminen voi koskea. Liitto on valmistelun yhteydessä suhtautunut kriittisesti rajatun röntgentutkimukseen lähettämisoikeuden säätämiseen.

Lääkäriliitto pitää huolestuttavana, että samalla kun istuvan hallituksen pyrkimys on karsia normeja, ja kun ehdotetun lain tavoitteena on säteilyrasituksen vähentäminen, säädettäisiin lisänormeja, joiden nojalla sairaanhoitajat ja suuhygienistit voisivat määrätä potilaan röntgentutkimuksiin. Liiton näemyksen mukaan kysymyksessä on asia, joka lähtökohtaisesti tulee hoitaa organisoimalla toimintoja toisin siellä, missä toimintojen kehittämistä tarvitaan. Muutostilassa olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon kentässä potilaiden oikeus hyvään hoitoon ja oikea-aikaisiin tutkimuksiin voidaan joutuisimmin ja tehokkaimmin turvata toimintojen oikealla organisoinnilla, jossa vastuu potilaan hoidosta ja säteilyrasituksen oikeutuksen arvioinnista säilyy lääkärillä.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan säännöksellä voitaisiin saavuttaa vuositasolla yhteensä noin 2,7 miljoonan euron säästö, kun lääkärin työaika säästyisi ja potilaat olisivat päivystysalueella vähemmän aikaa. Esitysluonnoksessa ei ole tarkemmin arvioitu rajatun lähettämisoikeuden edellyttämän koulutuksen kustannuksia, vaan todetaan, että mahdollinen verkko-pohjainen koulutus ei muodostuisi kovin kalliiksi. Liitto pitää tärkeänä, että

koulutuksen tarkemmat kustannukset sisällytetään lopulliseen ehdotukseen, jotta rajatun röntgentutkimukseen lähettämisoikeuden kokonaistaloudelliset vaikutukset ovat eduskunnan arvioitavina.

Hallituksen esitysluonnoksen sisältyy sairaanhoitajan oikeus lähetteen antamiseen sekä hoitosuunnitelman mukaisissa tapauksissa että silloin kun kysymys on kiireellisestä päivystystutkimuksesta kiireellisen hoidon päivystyksikössä. Lääkäriliitto ei näe tarvetta, että sairaanhoitajille annettaisiin oikeus kontrolliröntgentutkimuksiin lähettämiseen potilaan hoitosuunnitelman mukaisesti. Näissä ei-kiireellisissä tilanteissa lääkäri on jo tehnyt taudinmäärityksen ja hoitosuunnitelman, joka käytännössä yleisesti sisältää lähetteen kontrollitutkimukseen (esim. keuhkokuume tapauksissa). Lakiehdotus ei siten tältä osin vähennä lääkärin työtä eikä ole syytä muuttaa käytäntöjä siten, että lääkäri ei lähetettä kirjaisi potilastietojärjestelmään potilaan joka tapauksessa ollessa hänen vastaanotollaan.

Esitysluonnoksessa ei ole tarkemmin pohdittu kiireellisten päivystystutkimusten luonnetta ja ko. tilanteessa tarvittavia tutkimuksia. Päivystyksiköissä hoidettavien tavallisten vammojen natiivi-röntgentutkimuksia ei Lääkäriliiton mielestä voi pitää laissa mainittuna potilaan hoidon edellyttämänä kiireellisenä päivystystutkimuksena. Päivystyksiköissä on lainsäädännön mukaan oltava kaikkina vuorokaudenaikoina laillistettu lääkäri, joten lääkärin tekemän röntgenlähetteen saaminen on mahdollista. Esitysluonnoksessa ei ole pohdittu tarkemmin vuoden 2017 alusta voimaan tullutta päivystyksen keskittämistä ja sen merkitystä suhteessa rajattuun oikeuteen röntgentutkimukseen lähettämiseen.

Jos rajattu oikeus röntgentutkimukseen lähettämiseen Lääkäriliiton näkemysistä huolimatta jää ehdotukseen, liitto katsoo, että tulisi selvittää, onko mahdollista määrittää tietty alhainen annosraja, minkä mukaisesti tutkimuksiin sairaanhoitaja tai suuhygienisti voisi lähetteen antaa. Sairaanhoitajien lähettämisoikeus tulisi rajata raajamurtumaepäilyihin aikuisilla. Lähettämisoikeuden ei tulisi koskea lasten röntgentutkimuksia. TT/CT -tutkimukset tulee jättää rajatun lähettämisoikeuden ulkopuolelle sädeannosten suuruuden vuoksi. Tulisi myös pohtia tarkkaan, missä tilanteissa esim. traumapotilasta kuvataan ja mitä muita tutkimuksia potilaalle tulee tehdä ennen kuin arvioidaan, tarvitaanko kuvausta lainkaan (esim. turvonnut nilkka). Mahdollisissa säädöksissä tulee varmistaa, että säteilyrasitusta lisäävä ja potilasturvallisuutta vaarantava varmuuden vuoksi kuvantaminen ei lisäännä.

Ystävällisin terveisin

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry.

Marjo Parkkila-Harju
puheenjohtaja

Heikki Pärnänen
johtaja, politiikka-toimiala